

इयञ्च वसुधा कृत्स्ना प्रसादात्तव केशव । अस्मानुपागता वीर निहताश्चापि शत्रवः ।

एव ब्रुवति कौरवे धर्मराजे युधिष्ठिरे । वासुदेवो वरः पुंसामिदं वचनमब्रवीत् ।

तवैव रत्नानि धनञ्च केवलं धरा तु कृत्स्ना तु महाभुजाऽद्य वै । यदस्ति चान्यद्द्रविणं गृहे मम त्वमेव तस्येश्वर नित्यमीश्वरः ।

तथेत्यथोक्तः प्रतिपूजितस्तदा गदायजो धर्ममुतेन वीर्यवान् । पित्र्यस्यारं त्वदद्यथाविधि संपूजितश्चाप्यगमत् प्रदक्षिणं ।

तथा स सम्यक् प्रतिनन्दितस्ततस्तथैव सर्वैर्विदुरादिभिस्तथा । विनिर्ययौ नागपुराद्गदायजो रथेन दिव्येन चतुर्भुजःस्वयं । रथे सुभद्रामधिरोष्य भाविनीं युधिष्ठिरस्यानुमते जनार्दनः । पित्र्यस्युश्चापि तथा महाभुजो विनिर्ययौ पौरजनाभि संवृतः ।

तमन्वयाद्दानरवर्यकेतनः समात्यकिर्माद्रवतीमुतावपि । अगाधबुद्धिर्विदुरश्च माधवं स्वयञ्च भीमो गजराजविक्रमः । निवर्त्तयित्वा कुरुराष्ट्रवर्द्धनांस्ततः स सर्वान् विदुरश्च वीर्यवान् । जनार्दनो दारुकमाह सत्वरः प्रचोदवाञ्छानिति सात्यकिं तथा ।

ततो ययौ शत्रुगणप्रमर्दनः शिनिप्रवीरानुगतो जनार्दनः । यथा निहत्यारिगणान् शतक्रतुर्दिवं तथानर्त्तपुरीं प्रतापवान् ।

इति श्रीमहाभारते आश्वमेधिके पर्वणि अनुगीतापर्वणि कृष्णप्रयाणे द्विपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५२ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तथा प्रयान्तं वाष्पेयं दारकां भरतर्षभः । परिष्वज्य न्यवर्त्तन्त सानुयात्राः परन्तपाः ।

पुनः पुनश्च वाष्पेयं पर्यस्वजत फाल्गुनः । आचक्षुर्विषयाच्चैनं स ददर्श पुनः पुनः ।

कृष्णैव तु तां पार्यो गोविन्दे विनिवेशिता । संजहार ततो दृष्टं कृष्णश्चाप्यपराजितः ।

तस्य प्रयाणे चान्यासनिमित्तानि महात्मनः । बह्वन्यहुतकर्माणि तानि मे गदतः शृणु ।

वायुर्वेगेन महता रथस्य पुरतो ववौ । कुर्वन्निःशर्करं मार्गं विरजस्कमकण्टकं ।

ववर्ष वासवश्चैव तोयं शुचि मुगन्धि च । दिव्यानि चैव पुष्पाणि पुरतः शार्ङ्गधन्वनः ।

स प्रयातो महाबाहुः समेषु मरुधन्वसु । ददर्शाय मुनिश्रेष्ठमुतङ्कममितौजसं ।

स ते संपूज्य तेजस्वी मुनिं पृथुलोचनः । पूजितस्तेन च तदा पर्यष्टच्छदनाभयं ।

स पृष्टः कुशलन्तेन संपूज्य मधुसूदनं । उतङ्को ब्राह्मणश्रेष्ठस्ततः पप्रच्छ माधवं ।

कश्चित् शौरे त्वया गत्वा कुरुपाण्डवसद्व्य तत् । कृतं सौभ्रात्रमचलं तन्मे व्याख्यातुमर्हसि ।

अपि सन्धाय तान् वीरानुपावृत्तोऽसि केशव । सम्बन्धिनः स्वदयितान् सततं वृष्णिपुङ्गव ।

कश्चित् पाण्डुमताः पञ्च धृतराष्ट्रस्य चात्मजाः । लोकेषु विहरिष्यन्ति त्वया सह परन्तप ।

स्वराष्ट्रेषु च राजानः कश्चित् प्राप्स्यन्ति वै सुखं । कौरवेषु प्रशान्तेषु त्वया नाथेन केशव ।

या मे संभावना तात त्वयि नित्यमवर्त्तत । अपि सा सफला तात कृता ते भरतान् प्रति ।

॥ श्रीभगवानुवाच ॥ कृतो यत्नो मया पूर्वं सौशान्यैकैरवान् प्रति । नाशक्यन्त यदा शान्ये ते स्थापयितुमञ्जसा ।